

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА VI • БРОЈ 100. • 25. ФЕБРУАР 1977.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

СЕДМА СЈЕДНИЦА ОПШТИНСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ СК

ОТВОРЕНО И КОНСТРУКТИВНО

Политичко-идејна, организационо-кадровска и акциона оспособљеност општинске организације Савеза комуниста, с посебним освртом на јачање улоге основних партијских организација, била је централна тема седме сједнице Општинске конференције Савеза комуниста Будва, у чијем раду је учествовао и **Данило Мићуновић**, члан Извршног комитета Предсједништва Централног комитета Савеза комуниста Црне Горе.

Кроз информацију, конкретну и реалну, дата је о-

зани у 24 основне и пет мјесечне организације, а постоје и два активна Савеза комуниста. У посљедње двије године вођена је политика јачања основних организација, при чему је била изражена жеља за изјмјеном партијске структуре, а у циљу повећања броја радника и омладине. У томе се и успјело, јер се међу 201 нових члanova Савеза комуниста налази 102 радника из непосредне производње, а три четвртине су из редова омладине, док је сваки четврти члан жена.

ПОЛИТИЧКИ РАД НИЈЕ СЕЗОНСКИ

СЕЗОНСКИ КАРАКТЕР туристичке привреде има негативног образа на активност основних организација Савеза комуниста, — истакао је Бранко Иванчевић. Због ангажовања на радним местима та активност је за вријеме сезоне смањена, и то оптравдано, али би зато зимске паузе требала да постане политичка сезона, у којој би основне организације Савеза комуниста требале да надокнаде пропуштење, тј. да се организационо учврсте, идеолошко-политички уздизну и прецизирају смјернице будућих активности. Међутим умјесто политичке сезоне наступа политичко мртвilo, јер један број чланова Савеза комуниста узима одмор и одлази у стране земље у трица за зарадом. Они као грађани могу да иду за иностранство, и то им нико не може ускррати, али као комунисти не могу сами себи, без одобрења основне организације, давати поталан политички одмор и потпуно се исхвичавати из актуелне проблематике своје основне организације удруженог рада, препуштајући на тај начин другим да у име њих размишљају и раде. Није чудо зашто ни једна партијска организација у зимској паузи није направила комплетан план свог оспособљавања и конкретан програм свог дјеловања у примјени Закона о удруженом раду. Такву практику у будућем раду морамо елиминисати и комунисте напјети на поштовање јасних статутарних обавеза.

Цјена да је активност општинске организације Савеза комуниста у послијеконгресном периоду дала низ значајних резултата, као и да углавном постоји организациона усклађеност Савеза комуниста са одговарајућим облицима удрживања рада и представа.

Будванска партијска организација броји 1.044 члана, који су организационо пове-

и поред значајних резултата, које је општинска партијска организација постигла у цјелини, констатовано је да постоје значајне разлике у интензитету и квалитету ангажовања између основних организација Савеза комуниста. Оне у мањим основним организацијама удруженог рада мање су активне („Хемпро“, Културни центар и Служба друштве-

ног књиговодства), па се пред комунистичким поставља задатак да организовано и систематски дјелују на уклjučivanju узрока испољених слабости и предузимају мјере у циљу превазилажења постојећег стања.

Неке веће основне организације Савеза комуниста нijесу биле иницијатори и носиоци активности у вези актуелне проблематике у основним организацијама удруженог рада („Јадран“ — трговина, „Јадрантурист“) док је основна организација у „Мопрену“ покушала, али нijе успјела, без ангажовања других фактора, да у колективу објективно сагледа стање, утврди узроке и предузме одговарајуће мјере.

У неким основним организацијама Савеза комуниста припреме за састанак се не обављају на начин који обезбеђује благовремено и потпуно обавјештавање чланица о трептираним питањима. У таквим условима се не обезбеђује активан однос свих чланова нити се усвоје ни пропрами рада благовремено реализују. Због тога се у неким организацијама (Културни центар, „Могрен“ и Дом здравља) приступало разматрању проблематике тек онда када је она попримила озбиљније размјере, и то тек на иницијативу Општинског комитета и других органа.

ЗА РЕДОВНИИ И ЧВРШТИ КОНТАКТ С ВАЗОМ

У раду на састанцима се не успијева са укључивањем већег броја чланова Савеза комуниста, чemu свакако доприносе и разлике у идејно-политичкој образованости. То је нарочито дошло до изражaja у „Словенској плахи“ и Радној заједници заједничких служби „Монтенегротурист“ а у „Словенској плахи“ и одсуство интереса за даљим идеолошко-политичким уздизањем и поред тога што у

(Наставак на 3. страни)

За вријеме сједнице

СТОТИ БРОЈ

ДАНАС ИЗЛАЗИМО ПРЕД ЧИТАОЦЕ са стотим бројем листа. Та чињеница, без ичег другог, свједочи о разумијевању наших радних људи који су, цијеничи значај правовременог и правилног информисања, из године у годину издавали не мала средства и помогали настојању Редакције да лист буде све садржајнији и информативнији, да учини постане огледом њихових напора, резултата и стремљења.

У тих стотину бројева, који су изашли од 13. јула 1972. године до данас, на својеврstan начин определено је пет година упорне борбе за афирмацију листа и побољшање његовог квалитета. Ту борбу можемо пратити на преко хиљаду страница политичке, привредне, културне и друштвене хронике наше општине, управо преко нешто више од 5000 краћих и дужих написа — вијести, биљешки, осврта, приказа, коментара и репортажа — са свим актуелним проблемима овога краја. О тој борби и успјесима у њој свједочи редовна подршка читалаца који су преко „Приморских новина“ обавјештавани о свему што се код нас догађа, којима су оне биле редовна веза с давно остављеним „старим крајем“, најзад којима је наш лист био најприкладнија лектира за читеље и савлађивање нашег језика — да их туђина не би потпуно отуђила од завичаја њихових родитеља и предака. Да је у досадашњем раду Редакција постигла значајне резултате илустрију, између осталог, Новембарска награда општине Будва и писма читалаца у којима они дају подршку иницијатива које она покреће.

Користимо прилику да у овом стотом по реду, броју обавијестимо читаоце и о томе да су „Приморске новине“ једини лист у нашој Републици који није имао обезбиђење становне изворе средстава већ се до сада финансира на превазиђени буџетски начин, па је у Редакцији радио, и сада још увијек ради, свега један новинар професионалац — главни и одговорни уредник листа, да се не располаже посебном канцеларијом ни телефоном. Редакција је из године у годину водила битку за опстанак листа, а против настојања појединача да ускраћивањем средстава онемогући његово излажење. Упркос политици Савеза комуниста, проглашеним уставима начелами и сугестијама с највишег мјesta — да без информисања нема самоуправљања, такви одговорни појединачи, којима би до информисања и те како требало да буде стало, настоје да се лист угаси, а докле се у тим настојањима дошло и како при томе нису бирана средства, показује најновији случај стављања на јавну ди

скусију нацрта одлуке о буџету општине Будва за 1977. годину. У њему Извршни одбор Скупштине општине није предвидио средства за излажење „Приморских новина“, иако је захтјев за њихово додјељивање благовремено достављен. Поступајући овако, без консултације руководства друштвено-политичких организација, Извршни одбор је присвојио право да практично избriше као буџетског корисника — а тиме и онемогући његов рад — „Приморске новине“ које су орган Социјалистичког савеза радног народа наше Општине.

Да бисмо илустровали који су оваква схватања пре длагача нацрта одлуке о буџету у супротности са нашом стварношћу, наводимо ријечи друга Тита, изговорене прије годину дана у интервјуу загребачком „Вјеснику“, којом приликом је он, изменују осталог, рекао:

„... Новинско-издавачкој и информативној дјелатности требало би смањити друштвене обавезе, а посебно информативно-политичким листовима. То је дјелатност која служи цијелом друштву, па се према њој тако морамо и односити. И то у сваком погледу морамо јој посветити пуну пажњу. Ја сматрам да ту не би смјело бити проблема. Немогуће је замислити правилно и добро функционисање дјелатског система, нити развој и јачање самоуправљања без јаких и добрих средстава информисања. Њима, како оним главним, тако и свим осталим: творничким, локалним и регионалним морамо посветити највећу пажњу. Они без кадровске а где је неопходно и финансијске помоћи друштвене заједнице, одговорајућих тијела и институција, а посебно помоћи Савеза комуниста и Социјалистичког савеза неће моћи са успјехом обављати своју функцију.“

Њихова је функција — као што сам већ рекао — друштвена функција, и то изузетно значајна за републику, комуну, општину, радни колектив, за Социјалистички савез, за Савез комуниста, за цијelu нашу заједницу на народа и народности“.

Предлагачи су, нажалост, заборавили на ове ријечи и ли су се о њима оглушки!

Све док буде излазио, лист ће, „као да ће живјети сто година“, остваривати одговорни и сложену функцију информативног гласила, настојјући да што боље и увијек објективно информишаде радне људе и грађане о свим актуелним питањима из области политичког, привре-

(Наставак на 5. страни)

УЗ ЈУБИЛЕЈ ДРУГА ТИТА

У ЊЕДРИМА И МИСЛИМА НАРОДА

ТИТОВ ЛИК је изнад сваке ријечи — он је вајан, сликан, описан и опјеван у револуционарним дјелима радничке класе и народа. И снажне, инспиративне ријечи о њему само су траг на путу којим је прошао, мисао или оцјена послије дјела. У животу сваког од нас, у срцу и њедрима народа, он је заузео мјесто са којег га је немогуће помјерити. И у нашој револуцији и у књизи историје, која је писана крвљу народа и његовом крвљу.

Друг Тито је симбол револуционарног напора који је измијенио положај радног човјека и радничке класе у нашем друштву и, такође из темеља, положај народа и народности у нашој самоуправној социјалистичкој заједници. И, што није мање важно, положај те заједница у свијету. Тито је симбол не само промјена у материјалном положају милиона радних људи, него, што је од исто толиког значаја, и промјена у нашим поимањима свијета и његових законитости. Зато је он историја коју највише волимо, којом се поносимо и, истовремено, наша сутрашњица коју се неизмјерном радошћу градимо.

Друг Тито је симбол непрестаног хтјења напријед и оличење вјечне младости и револуције која непрекидно са бистрих извора тече. У осамдесетпетој својој години ступа он са истим еланом као 1937, када је Партију оспособљавао за битке које су потом дошли, као године 1941, када је створио прве партизанске одреде и бригаде и повео их у битке за наше ведро данас и још лепше сутра. Ступа он у својој осамдесетпетој години као када је устао против повампирених унитариста и националиста, који су покушали да угрозе братство и јединство, против анархолиберала и технобирократа који, одступивши са класних позиција, покушавају да нашој револуцији подметну кукавичја јаја контрапреволуције и капиталистичке рестаурације. Друг Тито нас води у нове битке које једну за другом добија, као ону на Сутјесци и ону са Старијом.

Тито је у свакој години наше револуције њен најпоузданiji компас — онај који је имао смјелости да се суочи са сваком истином и ухвати у коштац са сваком заблудом. Пошто је положио толике испите пред класом, југословенским народима и лицем читавог свијета, он живи дубоко у њедрима и мислима милиона људи и генерација, у надама и визијама неслуђене људске слободе, у љубави читавог нашег народа.

АУГИЈЕВЕ ШТАЛЕ И МЕТЛА

Како и радници, и Тито се не мири са бојапезњем појединца: — Имамо и појаве да се појединци у извјесним клубовима картају из ноћи у ноћ и губе милионе! — са горчином ће Тито. — А ми знајмо ко су они и где су, доки ћемо и до њих. Тих Augi јевих штала има много и њих треба прецисти гвозденом метлом... Не можемо стапити само јадиковати, него, најзаја, треба показати пешчицу.

ПОСЛЕДЊА РУПА

Упоноћ, 24. јануара 1971. године, у Југославији је ступио на снагу нови курс динара.

Дан прије тога одржана је сједница Извршног бироа Предсједништва СКЈ, којој је присуствовао и Тито. Биро је дао подршку Савезном извршном вијећу да се приступи успостављању реалнијег паритета динара. Тито је, видјећи да нема другог излаза, дао подршку, али је

упозорио функционере Владе и Партије да се приликом спровођења мјера стабилизацијоног програма заштити животни стандард радних људи, нарочито оних са ниским личним доходима, те да се што прије оставре услови да даље побољшаје животног стандарда:

— Другови, не заборавите да наш радник више нема ниједне резервне рупе на кашу!

Наука у служби народне одбране

Одмах послије завршетка народноослојбодилачког рата, ради опремања и припремања наших оружаних снага за општенародни отпор евентуалном агресору, организовано се пришло производњи борбених средстава каква је у том првим поратним годима могло да даде наше друштво, с тадашњим научним кадровима и технологијом тек у повоју. Али, потребе одбране налагале су већ тада да се све више ослањамо на сопствене снаге. Тако се калио наш први стручни и научни кадар за потребе оружаних снага.

За три деценије свог рада стручњаци у нашој војној индустрији усвојили су и произвели око 600 материјалних средстава за потребе наших оружаних снага, међу којима су већ добро познате полуаутоматске и аутоматске пушке, минобацачи, хаубице, авиони „галеб“, „јастреб“, „орao“ и многа друга оружја и оруђа, електронска и друга средства.

Захваљујући томе, у рукама припадника наших оружаних снага и општенародне

одбране данас је више од 80% наоружања и опреме који су дјело југословенских стручњака и производића. Слободно се може казati да је мало земља у свијету које саме производе толики постотак домаћег наоружања и опреме. Ово је још значајније и због тога што свако оружје и оруђе произведено код нас има убојита својства која га чине заиста савременим и поузданим.

Људи који се баве овим научно-истраживачким радом су десетине доктора наука, неколико стотина магистара и људи са високом и вишом стручном спремом. Произвести ракетне пројектиле, младене авионе, оклопне транспортере и далекометну артиљерију може само земља која је научно-истраживачком раду за потребе оружаних снага посветила изузетну пажњу.

То што је до сада постигнуто гаранција је да ће наше оружане снаге и убудуће добијати најсавременије оружје и опрему створену рукама наших самоуправљача.

Перо КНЕЖЕВИЋ

Двије стотине „милионера“

Према евиденцији Службе друштвених прихода наше општине, грађани чији укупан годишњи приход прелази суму од 75.000 динара, уредно су поднијели пријаве за опорезивање.

— Стигло је око 200 пријава — рекли су нам референти Буро Илијевић и Зоран Фабрис. Очекујемо да још тридесетак грађана, који нису на вријеме пријавили порез на укупан приход, то учине послије рока. — Законом је предвиђено да све пријаве стигну до 31. јануара, а оне које послије тог рока приспију, наш орган ће посебно цијенити. Уколико за кашњење постоје оправдани разлоги, то ће се узети у обзир, а у противном предвиђене су казне од 500 до 20.000 динара.

— Морамо се негдje склонити — рече Тито групи бораца. — Постоји у кањону пећина — паде предлог — Можемо тамо. Оставиши броје коње и непотребни терет, па пронађош пећину, која није била велика. Кад наложиши ватру, примијетиши да је пећина пуна хране — су вог меса, брашина, сланине, масти, кајмака, сира, чак и меда.

— Ох! — гласно ви кнуше неки.

— Нема ништа „ох“! — чу се Титов глас. — То су сигурно сељаци из околине склонили. Нико да није ништа пипнуо! Ваш би требало да се прочује да су партизани то узели! А сељаци то склонили од Италијана, Њемаца и четника...

Сједели су тако у пећини до увече. Гледају борци у храну, али ту је Тито, па нико не смије ништа да пипне.

платити порез на укупан приход.

— Ове године су услови доста повољни, рекао нам је Ранко Гардашевић, директор Службе друштвених прихода. За разлику од 1974. сваки запослен, без обзира да ли му је супруга у радном односу или не, има олакшицу на издржаваног члана до мајинства, па је то утицало да број оних који ће платити порез није велики. Но, за нашу службу, посао није ништа мањи — све пријаве требало је обрадити.

Од педесеторица који ће платити порез највише их ради у туризму и угоститељству — 10, затим слиједе запослени у друштвеним послужбама — 9, пензионера има 7, а остали су запослени у привредним организацијама и ванпривреди. Највећи приход у 1977. години који по длеже опорезивању је 16.131,45 динара.

С. Г.

Преко 150.000 динара пострадалим од земљотреса

Радни људи и грађани с подручја наше општине једнодушно су се укључили у активност на прикупљању помоћи за пострадале од земљотреса у СР Словенији, односно за учешће у обезбеђивању средстава за изградњу основне школе с дјечјим вртићем у селу Којиске у општини Нова Гораџа.

Приликом вођења ове акције учествовали су сви друштвени и политички субјекти у самоуправним интересним заједницама и организацијама удруженог рада, Савезу комуниста, Синдикату и Социјалистичком савезу.

Одзов је био јединствен, како од стране радних људи у радним организацијама, тако и од грађана преко мјесних организација Социјалистичког савеза.

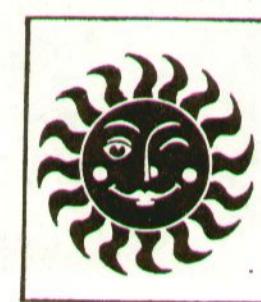
Предвиђена средства благовремено су сакупљена, с обзиром да је окончање акције предвиђено до краја фебруара, и планирани износ на име обавезе организација удруженог рада из привреде и непривреде у износу од 101.250,00 као и износ по основу прилога радних људи од 48.760,00 динара уплаћен је у корист жиро рачуна средстава солидарности СР Црне Горе за пострадале од елементарних непогода.

Небрига

У дворишту зграде Скупштине општине Будва, још од децембра мјесец 1974. године изложење навремену, стое неколико пећи на нафту, које су својевремено замјењене електричним пећима. Нема никаквог приговора за то што је по-вршији начин загријавања просторија, али је несвјетљиво зашто нешто није предузето да се пећи на нафту продају, уступе бесплатно или склоне у какву просторију да не пропадају. Поменуто, уз гред, да је свака од њих стајала по 1000 и више динара и да нијесу биле употреби на пуну годину дана.

Колику је небрига пре ма друштвеној имовини, и то оних који би требало да служе за примјер другима у томе како се она чува, увјерићемо се када у згради Скупштине општине, нарочито на трећем спрату највећо на изгорене тапионе и прљавшијину од кафе просути по ходницима и капце ларјама! Један радни оргањ управе био је дошао на идеју да се у ходницима поставе фикси и друго украсно биље, али, изгледа о цвијећу не води нико рачуна, па су ујмјесто бијелих ружа остаје суве гране.

За адаптацију зграде Скупштине општине Улажена су златне средства и свако је сматрао да је то било неопходно, пошто је зграда била дошла „на танке грane“ и постала неугледна за једну установу као што је Скупштина општине. Међутим, ако се и даље будемо односиле ка досад према заједничкој имовини, улажена средства биће узайдуб утрошена, јер неподуго проћи док зграда не дође да онакве грane на којима је била прије адаптације.

СЕДМА СЈЕДНИЦА ОПШТИНСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ СК

УСПЈЕСИ КОЈИ ОБАВЕЗУЈУ

(Наставак са 1. стране)

овој организацији има 90 члазова Савеза комуниста.

У основним организацијама изражена је тенденција да у дискусијама најчешће учествују чланови Савеза комуниста на руковођећим радним мјестима, са вишим стручним образовањем, а у мањој мјери се јављају за ријеч радници са мањим степеном квалификованистом. Критика и самокритика недовољно се користе приликом пре вазilažeња негативне праксе, а запажени су и случајеви неадекватног односа према члановима Савеза комуниста који су на састанцима указивали на одређене проблеме и њихове посице.

У нашој средини доста је изражен и опортунизам у понашању једног броја чланова Савеза комуниста. Проблеми се уочавају, а и њихови носиоци, али се избегава указивање на њих због међусобно успостављених пријатељских, рођачких и племенских веза.

Са радом и функционисањем самоуправних интересних заједница у протеклом периоду не може се бити задовољно, јер оне још увијек нијесу преузеле улогу која им у нашем систему припада. Досадашње искуство показује да делегације и делегати нијесу остварили потребан контакт са делегатском базом и да су стручне службе, недовољно квалифициране, или бројне, носиоци послова, па комунисти у овим заједницама морају критички преприпитати свој рад и уложити много више напора у циљу афирмације ови значајних институција.

Досадашњи рад на пословима испитивања порјекла имовине даје одређене резултате јер је заустављена негативна тенденција неоправданог стицања представа, али са оним што

ВИШЕ ПОВЈЕРЕЊА У МЛАДЕ КАДРОВЕ

У срединама гдеје партијске организације нијесу довољно ангажоване на актуелним питањима самоуправљања и остваривања бољих услова привреде, долази до изражавања тенденција нерационалне и неусклађене потрошње са могућностима. У информацији је констатовано да неадекватни порески инструменти не пружају могућност за ефикасно сузбијање неоправданог стицања средстава, јер још увијек долази до изражавања могућности захватања друштвење ренте од стране појединача.

У оцјени организационо-кадровске способљењости подвучено је да се доста споро и неоправдано у малом броју ангажују млађи способни кадрови на руковођећим функцијама у Савезу комуниста и на другим одговорним мјестима у привреди и друштвеним службама. То захтијева енергично сузбијање праксе дужег задржавања одређеног броја лица на истим функцијама, односно ангажовање истог лица у више органа различитих друштвених структура. Исто се тако констатује да нема задовољно радника из непосредне производње у одре-

Жарко Мирковић
СЕКРЕТАР КОМИТЕТА

Жарко Мирковић, дипломирани економиста из Будве, рођен је 4. марта 1945. године, а члан СКЈ је постао 27. априла 1967. године. На лазио се на радном мјесту директора хотела „Маестрал“, а у друштвено-политичким организацијама, Скупштини општине и другим самоуправним структурима обављао је одговорно и савјесно више значајних функција.

литичког, економског и друштвеног развоја.

На Конференцији је извршен и избор секретара Комитета Општинске конференције и два члана Комитета. За секретара је изабран Жарко Мирковић, дипломирани економиста из Будве, а за чланове Комитета Славка Недовић и Бора Ђевдовић.

*

Саво В. Станишић говорио је о успешном вођењим акцијама Савеза комуниста у периоду избијања Писма и партијских конгреса, али је нагласио да треба поштитити питање дисциплине, јер се не смije дозволити да се интензитет те активности смањи, нити, пак да се ради кампањски, како се то практикује у неким основним организацијама.

Андира Калуђеровић је у свом излагању триказао проблеме са којима се сусрећу комунисти у мјесним организацијама, с посебним ојектом највећим изборима, као и да не достају планови кадровских потреба, што захтијева организован, плански и систематски рад.

Преко органа и тијела Општинске конференције перманентно је остваривана сарадња и вршен одговарајући утицај на рад и активност у основним и мјесним организацијама, које су са своје стране вршиле утицај на рад Општинске конференције и њених органа путем међусобног информисања о значајним питањима.

Предметна информација, уводно излагање Жарка Мирковића, дијоксија, оцјене и закључци који ће се донијети, треба да усмјереје акцију Савеза комуниста у циљу што успјешнијег оспособљавања општинске организације за остваривање њене врло сложене и одговорне друштвене улоге у реализацији актуелних задатака.

Д. Јововић

ПОЧАСНИ ЧЛНОВИ

ИДЕЈНО-ПОЛИТИЧКО и марксистичко образовање млађих услова је за њихово организовано укључivanje у све проце трансформације нашеј самоуправног друштва, а уједно и остваривање њихове улоге као субјеката самоуправних социјалистичких односа — рекла је, поред осталог и својој дискусији Бранка Медин, предсједник ОК ССО Будва. И поред тога да су организовани облици рада означани дотпримос марксистичком образовању младих, другарица Медин је оцјенила да интересовање омладине није било задовољавајуће. Један број младих, који нијесу чланови Савеза комуниста, још не сматрају какве могућности марксистичко образовање даје младом човјеку, а неки чланови Савеза комуниста сматрају да су превазиђени рад у оквиру омладинске организације, а саким тим и облике идеолошко-политичког образовања које она организује. Такви млади комунисти не долазе на састанке омладинске организације понашају се као „почасни чланови“, што се може више толерисати. Исто тако, ни сама диплома о завршеној политičkoj или самоуправnoj школi не може бити једини основ за пријем у чланstvo. Савеза комуниста као ни смиšljenja кампањска активност и омладинскоj организацији, јер у позадини свега тога може да се крије само остваривање неког личног интереса, па ће се, приликом предлагanja кандидата од стране омладинске организације, поштитити критеријуми. Главни задатак у саџашњем тренутку је да се што више омладинаца укључi у четврти циклус омладинске политичke школe „Борбе“, који је посвећен 40-годишњици доласка друга Тита на чело Партије и његовом 85-ом rođendanu.

је до сада учињено не можемо бити задовољни. Због тога се морaju ангажовати сви друштвени фактори, а посебно чланови Савеза комуниста на одређеним радним мјестима и руковоđeћim структуrom.

Још увијек има неразумијења и несхватања квалитетних промјена које треба спровести у нашој средини на основама Устава и Закона о удруженом раду. Примијењени су отпори у појединим организацијама удруженог рада од стране руковоđeћih структура, посебно у оним облицима удруженог рада чија су сједишта изван терitorije општине, као и неоправдано високи степен централизације одређених функција управљања на нивоу радне организације у ПТТ саобраћају.

Када је ријеч о ангажовању чланова Савеза комуниста у друштвено-политичким организацијама може се констатовати да се та активност изражава у оквиру одређених органа, и то једног врlo малог броја, па овакво стање захтијева укључивање што већег броја комуниста у раду ових организација.

Идејно-политичко оспособљавање чланова Савеза комуниста организовано се спроводи преко одговарајућих стапних и повремених облика образовања, али је на том плану нужан шири захват и интензивнији рад.

Предстоје радови на изградњи колектора

ИЗВРШНИ ОДБОР Југословенске инвестиционе банке — Филијала Котор — у цјелисти је усвојио програм изградње канализације за по дручје Будве и Бечића и обе збиједио средства за овај толико значајан објекат за при вреду будванске општине, у првом реду за развој туризма на будванској ривијери.

Према инвестиционо-техничкој документацији, која је израђена од стране Грађевинског факултета у Загребу, предрачунска вриједност овог објекта износи 400.000, из Фонда за изградњу склоништа у Будви (1.000.000) и кредита пословне банке у износу од 5.600.000 динара, чија се отплата плаћа на терет средстава при купљењу од боравишне таксе која ће се скупштинском одлуком усмјерити у корист инвеститора.

Радови на првој фази — копнени радови — треба да почну још током овог мјесецца, а да се заврше до децембра ове године, с тим што ће се настојати да се већ у овој сезони канализациони колектор може дјелимично користити. Предрачунска вриједност ових радова износи 18.000.000 динара, а они обухватају изградњу главних канализационих колектора за подручје Будве и Бечића и набавку и постављање уређаја за пречишћавање одводних вода.

Средства за финансирање радова прве фазе обезбеђују се из сопственог учешћа — осам милиона, гаранције пословне банке на 6.400.000 и кредита за инвестиције у износу од 3.600.000 динара. Износ од 6.400.000 динара, на колико гласи гаранција пословне банке, биће обезбијеђен из буџета Скупштине општине Будва — три милиона, из средстава Самоуправне интересне заједнице за изградњу и уређење општине (600.000), средстава потписника Самоуправног споразума (1.000.000) и кредита пословне банке у износу од 6.400.000 динара.

Кредит ће се враћати из сре дстава потписника споразума о удрžавању канализационог колектора.

Радове на овом великом објекту од виталног значаја за даљи развој метрополе црногорског туризма изводи Основна организација удрžавања рада за изградњу и одрžавање станова Комунално-стамбеног предузећа у Будви у заједници са својим кооперантима — предузећима „Бордод“ из Крагујевца и „Протривац“ из Црне Траве.

Комплекс хотела у Бечићима

Уз 8. март — Међународни дан жена

КАД СУ У СТАРОЈ ГРЧКОЈ И РИМУ жене славиле свој дан — а прослављале су га као симболе плодности и брачне чистоће, земљорадње и брачне љубави, отчињашта и одржавања врсте — били су то једино њихови дани. Празновањем су руководиле само оне, а ниједан представник мушких пола није смio присуствовати свечаностима.

Вријеме је мијењало погледе на живот, жена се „будила“ из вјековног сна, откривала своје општевљуске вриједности и тражила да их и други признају. Још у врећи Семиримиде, Клеопарте и Теодоре жена се афирмисала као државних, затим као умјетник, да би доказала себе и у другим пољима рада и стваралаштва.

Идеја да се жени и мајци поклони један дан у години, да се прогласи празником свих жена, идеја о дану који би чврше повезивао све жене свијета, јавила се у превечерје првог свјетског рата кад је запријетила опасност од великих жртава, од нових патњи жена и мајки.

На II међународној конференцији жена социјалистичкиња, одржаној у Копенхагену 1910. године, прихваћен је предлог Кларе Цеткин и долесен одлука да се сваке године слави Међународни дан жена и то 8. март — као успомена на велике демонстрације америчких жена 1909. године, којима је тражено опште право гласа.

Најнапреднији пролетаријат у то вријеме имала је Немачка, па је тамо 1911. године први пут и слављен овај дан, и то демонстрацијама хиљада њемачких радника против буржоаске владавине. Исте године прослављен је 8. март у Аустрији, Данској и Швајцарској. Протестирали се у демонстрацији због хапшења Розе Луксембург, истакнутог борца за радничка права, која је отворено устала против наоружања и империјалистичког рата што се наслуђивао. У рату 1915. године Међународни дан жена прослављен је само у неким неутралним земљама под паролом: „Рат рату!“. Код нас је прва прослава одржана у Београду у Народном дому 1914. године.

И поред веома тешких услова прогона полиције и терора, југословенске жене редовно су прослављале прије рата свој дан. Уличним демонстрацијама, илегалним састанцима, пркосним понашањем у злогласним затворима давале су свој допринос борби за подизање радничког стандарда, за равноправност и слободу жене и раднице, борби против ненародних режима. То су, уједно, били и захтјеви читаве радничке класе.

Ми можемо бити поносни што су се жене Југославије, Црне Горе, па и наше општине укључиле у ту племениту борбу и што су у њој дали велике жртве. Њихова борба разликовала се од оне у неким другим земљама: наше жене су схватиле да је њихова слобода тијесно везана за слободу народа и радничке класе. Зато су масовно учествовале у свим акцијама које је водила Комунистичка партија Југославије.

У предреволуционарном периоду напредне жене Цр-

не Горе су, поред осталог, радије у власнитим групама — ради наоружавања знањем, учествовале на политичким сијелима, излетима и саборима, прикупљале поклоне за другове у затворима, растројале летке. А кад је доласком окупатора, за-

40.000 их је рањено, а три хиљаде их је изашло из рата као инвалиди. У затворима и концентрационим логорима изгубило је животе око 300 хиљада жена. Орденом Народног хероја одликовано их је 91. У тој борби, међу 2.546 Црногорцима, учествовало

Насловна страница листа „Жена данас“

пријетила опасност од уништења, наше жене су прихватиле бојни зов Комунистичке партије и похрлиле под црвену заставу револуције. У тој борби оне су својим хероизмом задивиле свијет: од сто хиљада жена бораца, погинуло их је 25.000,

је и 179 жена из наше општине, наше жене су прихватиле бојни зов Комунистичке партије и похрлиле под црвену заставу револуције. У тој борби оне су својим хероизмом задивиле свијет: од сто хиљада жена бораца, погинуло их је 25.000,

АКТУЕЛНЕ ТЕМЕ

ТЕОРИЈА НА ДЈЕЛУ

Данас након усвајања Закона о удруженом раду, постаје више него икада умјетиво да је идеологија Савеза комуниста истовремено акција. Зато је рад на идејном оспособљавању и марксистичком образовању комуниста означен на највишем нивоу ка теоретичким и акционим односима Савеза комуниста према друштвеној практици самоуправљања и појавама које из те практике произишу.

Наша историјска практика и пређени пут самоуправног развоја показују да радничка класа није само „прималац“ него и стваралац „субјекат“ марксистичке теорије. Ово није само пукото сазнавање о револуционарној стваралаштви радничке класе, него је и израз о њеној моћи и способности да буде срећна сва своја класне позиције и историјске ситуације. Отуда је природно што се напушта школски метод марксистичког образовања, сколастичког облика предавања на релацији професор-ђак што поизразије већим изводима из те праксе. Другим ријечима, за живот у чину из живота, дјелујемо у оном историјском тренутку када мисао стрми са друштвена стварност мисли.

И када теоретски употребавамо нашу револуционарну праксу, када јој се увијек враћамо, не овајамо се од идеје која је сада њена самоуправљања и самоуправљача. С огаја програма рада и идеолошког оспособљавања комуниста заснован на искуству милиона радника људи који се боре за самоуправљање. Отуда је идеолошко оспособљавање и право и обавеза читаве радничке класе и њене авангарде. Друштвена свијест самоуправљача рађа се и јача у производним односима, што доказује да идеологија није област друштвених надградња обовођена од рад-

ног човјека, већ је у дијалектичкој и непосредној вези с његовом свакодневном практиком и животом.

Идеолошко марксистичко образовање за авангарду радничке класе представља прво разредан и трајан задатак да би себе оспособио за дијалектичко усмјеравање друштвено-развитка и практично оједињавање у оживотворњу идејног концепта. Јер, захваљујући идејној јасноћи и притримљености Савеза комуниста и јединству у друштвеној акцији, нестаје слободни простор за све облике контрапролуционарног дјеловања — Савез комуниста данас извршава своје програмске задатке у развијању самоуправљања, националне равноправности и несврстане политике што све скупојасно и одређеној простирици из уставних начела, из усвојених конгресних докумената и одредаба Закона о Удруженом раду. Тако је да у његове задатке спада и непомирљива борба против свих антисамоуправних тенденција и појава, без обзира на њихово лице и наличје.

Марксистичка мисао у нас представља и истодиште и резултат самоуправне социјалистичке практике. Она је стваралачка, нарочито тако да ће самоуправна практика бити доволно развијена. На тај начин се самоуправни пробори потврђују како у развоју марксистичке мисли, која своју заснованост налази у њеној животној практици рада и друштвеној производњи, тако и повезивањем те мисли с револуционарном праксом. Ова идеологија и нас није схвачена као неки dogmatiski шаблон, већ као жива мисао: марксизам као самоуправљање и самоуправљање као марксизам. Овакво пројектовање теорије и практике није иштага другог до стваралачко поимање марксистичке науке, него стапао оплемењивање и обогаћивање искуством и сазнанијем да радничка класа, у свакој фази револуције

на универзитетима у Југославији представљају дјевојке, а у школама II степена готово је изједначен број омладинаца и омладинки. Пре које једне четвртине дипломираних на постдипломским студијама су жене. У групи заједница „стручњаци и уметници“ 46,5% су жене. У нашој општини у органима управљања ради 21% жене; у Општинском синдикалном видје 19%; у Делегације радних и других организација бирано је 22% жене; у делегације мјесних заједница 14%. Све то још увијек не значи да можемо бити потпуно задовољни оним што је остварено у нашој земљи и у нашој општини: и данас много тога недостаје за живот човјека каквом тежимо и за пуну еманципацију же-не. У борби за остваривање тог циља морамо бити беско мпромисне и неуморне, као што су то биле наше другарице партизанке по крвавим ратиштима и, касније, наше бригадирке на радилицама социјалистичке обнове и изградње.

Славка НЕДОВИЋ

ГРАДСКА МУЗИКА ОДЛИКОВАНА

Предсједник Скупштине општине Бранко Иванчевић уручио је на пригодној свечаности ОРДЕН ЗАСЛУГА ЗА НАРОД СА СРЕБРНИМ ЗРАЦИМА Градској музици, којим је одликовао Предсједник СФРЈ Јосип Броз Тито за најрочите заслуге у развијању културно-забавног живота, а поводом седамдесетогодишњице постојања.

Градска музика у Будви основана је 1906. године, у вријеме када је овим крајем владала Аустро-угарска монархија. Состављен од Црногорца, Срба и Хрвата. овај колектив је доприносио очувању националних осећања и развијању братства и јединства.

Градска музика је наставила рад и у току бивше југословенске државе, а послије њене капитулације будванска музичари прекидију сваку активност — Италијани их, и поред упорног настојања, нису могли натјерati да узму инструменте у руке. Њих двајаесетица, од укупно седамнаест, учествовало је у Народно-ослободилачкој борби, а тројица су погинули. Од ослобођења, 1944. године, па и данас Градска музика наставља на волонтерској основи са културно-просветном и забавном дјелатношћу, окупљајући у својим редовима радничку и средњошколску омладину и учествујући на разним смотрама, фестивалима и прославама.

нарног и историјског развоја, поставља се оне циљеве и задатке које је у стању да постигне.

Марксистичко образовање треба схвatiти само као саставни дио револуционарне практике која на својствен начин доприноси да се социјализам гради за човјека и да га гради радничка класа са свим радним људима у земљи. Категоричким изражавањем захтјева за идејним оспособљавањем и класе и њене авангарде попово потврђујемо класну усмјереност идејног рада. Идејско оспособљавање је у функцији јачања власти удруженог рада, разумјевању друштвених процеса који се у њему одигравају, али и у разграничавању са свим тврдим идеолошким ознакама и понашањима која тај процес поизнавају да оспоравају. Стога када је ријеч о програмима политичког рада и марксистичкој литератури, то, истовремено, значи да програме треба спроводiti у живот и стављати нове, све амбициозније програме акција.

Савез комуниста је у својој револуционарној практици, предводећи радничку класу, увијек био на висини задатака које је историја постављала. Данас, у јесен самоуправног живота и квалитетно новим условима, када остварујемо конгресне одлуке и уставна начела, Савез комуниста зна шта и како треба реализовати у практици. Свакај нова стапеница узлазне линије самоуправљања значи његову победу.

Континуитет револуције и друштвени живот не дозвољавају застоје у стваралачкој раду. Али, као што и даље „довршено“ друштво, тако исто не престаје ни потреба за идејним радом и идејном борбом. Свјесним напором милиона људи изграђујемо друштво које увијек изнова стварају нове просторе за човјека и за његов стваралачки рад. Марксистичка мисао може се проширити укоко ко ће се људима омогућити да постану одバラчи и слободни критичари друштвених практика, свјести и појава у друштву. Једино под тим условима и у ситуацији развоја социјалистичке мисли могућ је у реалном распореду друштвених снага и односа развој социјалистичке друштвене мисли и њено чијој отворно креирање у самоуправној практици. Мр Драго Станковић

ДРУШТВЕНА ПРОБЛЕМАТИКА

ПРЕКО ОПШТИНСКИХ ОРГАНА УПРАВЕ грађани се најчешће непосредно сусрећу с државом и с њом комуницирају, па из тог разлога не може бити свеједно какав они контакт остварују и какву представу о држави добијају на основу тог контакта. То комуницирање грађана с државом преко општинских органа управе, ради остварења неког свог права, односно дужности или заштите права, односно интереса, одвија се преко радника који у том организму ради, јер они садржину закона и осталих нормативних аката на непосредан начин конкретизују на појединачне случајеве својим актима и материјалним радњама. Због свега тога се не би смјело гледати равнодушно на то какви кадрови у општинским органима управе обављају управне функције и на који их начин обављају, јер се радничко класи мора омогућити ефикасно супротстављање сваком монополитичком положају, који успостављају, или би могле да успоставе, поједине друштвене структуре или појединци у њима.

Када појединци у општинским органима управе дјелују с пос激情а својих властитех интереса и приступају реализацији конкретних решења са снози сопствених становишта, они постaju најмања опасност по интересе класе која се налази на власти. Само модерна и стручна општинска управа може савладати све опе-пропусте слабости и разнородне девијације, које настају због недограђености социјалистичких самоуправних продукционих објеката и других мањавасти које постоје нашим друштвеним развојем свега већа, мора бити уједи већој мјери присутна објучност у настојању да се са-мосталност и независност непосредних посилача управних функција у општинским органима управе сведе на рационалну и неопходну мјеру и тако њихова функција стави под ограничење, објективну и одговорну друштвену контролу.

Можемо казати да су на том плану постигнуты значајни резултати, али и констатовати да се могло и морало далеко више постићи. Општинска управа је, и те како подложна бирократским тенденцијама, па се из тог разлога само изузетним напорима може ослободити бирократског менталитета и схватља-ња појединача у њој да су они ту, да би командовали и управљали радним људима и грађанима, а не да би у складу с друштвеним интересима обављали обређене послове. У општинским органима управе има не мали број појединача, који, због свог отуђења од живота и интереса радних људи, мозг с правом да понесу титулу бирократе. Они имају у виду само сопствене интересе и не бирају средства да би дошли до циља, па су, најчешће, изузев за своје рођаке и пријатеље, слијепи за проблеме радног човека. Они сами не поштују обавезе чији воде рачуна о радној дисциплини, али су зато претпостављени строго приликом извршења обавеза и испуњења прописаних рокова. Они су непојерљиви пре-ма странкама — траже „блажу у јајети“ стапају се позивају на законске одредбе, општи интерес и државу, а одузглаже поступак скоро редовно, приликом остваривања права радних људи и њихових организација.

Бирократија и самоуправља-ње су непомирљиви друштвени односи јер се бирократско понашање испољава у различитим облицима супротстављања самоуправних институција, у склоно-сти ка централистичком инте-ресу и конзервативизму. Бирокра-тија у савременим условима, да би постала мора да буде и онимачина, да се прилагођава савременим друштвеним кретањи-ма, па су и задаци за њено ели-минирање и те како обиљни и сложени. То се нарочито ма-нифестише у садашњем процесу подруштвљења одговорајућих послова из појединачних функција власти, приликом дејатели-цаје одговорајућих друштвених функција, јер су видљиви у многим срединама покушаји да се државна власт само формал-но преноси а не и фактички

Бирократизам у управним органима

на одговарајуће субјекте. То су и те какве опасности, које захтевају енергичну интервенцију друштва, јер се на тај начин ствара нови простор за испољавање бирократских тенденција, истине у прик rivljenim, или не мање опасним облицима.

Бирократизам у општинским органима управе је болест, истински изљечива, али прилично разширен и заразна, па због свега тога и врло опасна. Уздро-ци ове болести су бројне и видљиве, али је тешко у свакој конкретној средини пронаћи па-цијенте и применити одговарајућу терапију. Међутим, на том плану се мора број и ефикасно дјеловати, уколико се же-ле општинске органи управе спољаши се за обављање велике и толико одговорне друштвene улоге која им је пове-рена.

Укључивање једног броја ра-дника предратне администрације у нове општинске управе апарате доприносило је у одре-ђеним срединама бројном стварању бирократских навика истине прилагођењем новом друштве но-политичком систему, чему је нарочито погодовао административни систем управљања. И чо-ви кадрови, укључени у општинске оргane управе, најчешће без довољне стручне стреме и искуства, често су постојали лак плијен бирократизму. Присуство неких од њих и данас у општинским органима управе доприно-ди у одређеним срединама тешко могу да се развију биро-кратске форме рада, и поред напора које друштво у том пра-ти чини.

Кадровска проблематика у општинским органима управе пос激情а својих властитех интереса и приступају реализацији конкретних решења са снози сопствених становишта, они постaju најмања опасност по интересе класе која се налази на власти. Само модерна и стручна општинска управа може савладати све опе-пропусте слабости и разнородне девијације, које настају због недограђености социјалистичких самоуправних продукционих објеката и других мањавасти које постоје нашим друштвеним развојем свега већа, мора бити уједи већој мјери присутна објучност у настојању да се са-мосталност и независност непосредних посилача управних функција у општинским органима управе сведе на рационалну и неопходну мјеру и тако њихова функција стави под ограничење, објективну и одговорну друштвену контролу.

Најбољу заштиту бирокра-тским тенденцијама у општи-

зан управни апарат, забрињава-јуће нестручан и неефикасан. Једном броју таско примљених радника, препуштених самима се би, с прикривеним пороцима или са склоношћу пороцима, није било тешко у ускрок поста-ти поносци бирократског пона-шања у својим срединама.

Приликом попуне радних мје-ста именоване су стварне по-требе за стручњацима и прете-жно приказане као са средњом или непотпуно стручном средњом спремом, јер је постојећи каоар у управном апарату, због очувања сопствених позиција, био алергичан на пријем радника са вишом или високом стру-чном спремом. То су у неким срединама толерисали и руково-диоци у општинским администрацијама већда из страха да ћахају се руководе позиције у перспективи не буду уздржане. Радници са вишом или високом стручном спремом, и када би се запослили у одређеним општинским срединама, били су често изложени од бирократских еле-менти разнородним притисцима — почев од сумњичевна да они што раде није исправно до то-датог именоване и хранења јавног мјења причама о њихово-вом незнану. Зато се често и дешавало да такви радници об-лаже из општинске администрације, објављују у мируз скоро добијене општинске станове без икакве награде, само да би се бирократски елементи ослободи-ли непожелне конкуренције, а што је, са своје стране, погор-шавало и онако тежак материјални положај општинских орга-на управе.

И приправници који су при-мани били су препуштени себи. Њихове приправнички стаж најчешће се одвијао у лутању од једног радног мјеста до другог, без контролисања њиховог (не) рада, па није чудо што су се много од њих од самог почетка иницијали бирократским по-нашалима створили највику да страже, ради остваривања својих интереса, морају да их уз-ре. То се дешавало и радницима с високом стручном спре-мом од којих су неки бројно нашли заједнички интерес с оп-сталим бирократима и постали најупорнији борци за очување бирократске тврђаве, јер њеним постојањем најбоље скривају свој нерад и своје незнане.

Најбољу заштиту бирокра-тским тенденцијама у општи-

занима управе пред стављају по-вјерене послове рутински. Нема одговарајућих семина-ра — да би се побољшао ква-литет њиховог стручног зна-ња, нити обавезних стручних провјера — да би се изврши-ла нужна диференцијација способних и неспособних ка-дрова. Због свега тога тешко се може очекивати да орга-ни управе ефикасно спрово-де утврђену политику, да комплетно прате стање у одређеним областима и дају одговарајуће иницијативе за решавање питања у тим об-ластима, као и да припрема-ју прописе и друге опште-нице на квалитетан начин.

Не можемо бити задовољ-ни ни са стањем идеолошко-политичког образовања ра-дника органа управе, јер оно често није у складу са садашњим степеном развоја и друштвеним потребама. По вјерени послови општинским органима управе у садашњем политичком тренутку не мо-гу се решавати на стари начин. Они захтијевају квали-тетно нов прилаз њиховом решавању, а то могу у на-шем самоуправном друштву да постигну само политички образовани и одговорни ка-дрови у општинским органима управе. Функција коју о-стварју општински органи управе не може бити само себе сврха и циљ. Она мора бити у служби самоуправља-ња и политичког система, као и свих чинилаца тог си-стема. Само се тако може у-спјешно остварити самостал-ност, одговорност и аутори-тет који управа има или би требала да има у склопин-ском и политичком систему.

Димитрије ЈОВОВИЋ

УЗ СТОТИ БРОЈ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

Огледало напора свјесних друштвених снага

(Наставак са 1. стране)

дног и друштвениог живота наше комуни, да афирмише њихове предлоге, примједбе и сугестије, да се бори за оживотворење делегатског система и доприноси идејно-по-литичком уздизању радних људи, његовању револуцио-нарних традиција наше наро-дноослободилачке борбе, као и да жигоше неправилности и случајеве бирократске са-мовоље, јер ће једино на тај начин остварити улогу која му је повјерена и оправдати средство која се, с обзиром на своје квалитет, у друге радне сре-дине нијесу могла запослiti, па онда није никакво чудо што се по општинама стварају глома-

Редакција „Приморских новина“ примила је уочи овог скромног јубилеја више писама и че-ститки од друштвено-политичких и организација удру-женог рада, као и од велијаког броја читалаца листа.

„Као орган Социјалистич-ког савеза радног народа“ — пише предсједник Општинске конференције ССРН Љубо Анђус — „Приморске новине“ одговориле су својом намјени и свом задатку. Же-лиммо да и убудуће редовно и правилно информишу радне људе и грађане о свим зби-

вањима и да допринесу да-љој изградњи самоуправних социјалистичких односа у на-шој општини“. Блажко Ивано-вић, предсједник Општинске конференције Савеза кому-нијиста, и Жарко Миковић, секретар Комитета ОК СК, истичу да су „Приморске но-вине“ од свог првог броја „настојале не само да реги-струју догађаје, већ да буду огледало напора свих свјес-них друштвених снага ус-мјерених на развоју самоу-прављања у нашој општини. Честитajuју стоти број, же-лиммо Редакцији нове успје-хе у даљем раду“. „Поводом стогод броја „Приморских но-вине“ — ријечи су предсјед-ника Окупштине општинске Бранка Иванчевића — „редо-вно посвећивалају дужну па-жњу привреди и доприноси-ле успјеху акција Општин-ског синдикалног вијећа. У-вјерени smo да ће се наша организација имати пу-ну подршку у овом листу и у то име честитам Редакцији стоти број“. „При-дружују ћи се честиткама ваших чи-талаца“ — нагласила је Бран-ка Медин, предсједник Оп-штинског комитета Савеза социјалистичке омладине — „Желим да истакнем да је омладина наше општине гледа-да у „Приморским нови-нама“ своје гласило, на чијим су страницама редовно разматрани и проблеми мла-дих и које су им увијек биле отворене и њима окренута“. Генерални директор „Монте-негротуриста“ Жарко Драго-вић, жељен поводом изла-ска стогод броја усјеке у даљем раду, између остalog, истиче: „Лист „Приморске но-вине“ већ дуже времена па-

кеће веома интересантну проблематику, која је радо читана и преко које се веома успјешно утицало на прев-азилажење одређених проблема у раду радних организација и других структура. Надам се да ће се наша са-радња успјешно одвијати и у наредном периоду.“ У тел-праму радног колективе „Зета филма“ истиче се: „значајна улога листа у и-формисању друштвено-по-литичким збивањима у на-шој средини“ и жеље даљи успјеси у раду. Колектив Ја-дранског сајма придржио се честиткама поводом овог зи- чајног јубилеја и изражава-ју жеље за даље успјехе „у одговорном задатку и-формисања јавности и разви-јању самоуправљања у на-шем друштву“.

Захваљујући се на чести-ткама и добним жељама свим читаоцима, друштвено-по-литичким и радним орга-низовима, Редакција се обавезује да неће жалити тру-да у извршавању задатака који се пред њу постављају.

ШТА ОЧЕКУЈЕМО ОД ТУРИСТИЧКЕ СЕЗОНЕ

Почетком прошле године туристички стручњаци говорили су једно а сезона је показала друго. Говорили су да предстоји богат поход и да ће приходи бити много већи него претходне године. Очекивања се, међутим, нијесу испунила. У приморским, планинским, бањским и другим туристичким мјестима било је мање гостију. У Црној Гори их, истина, није било мање, али ни толико више колико се очекивало. Наиме, није дошао милионити гост, иако се његов долазак очекивао у октобру. Званични подаци показују да је Црну Гору прошле године посетило 931.000 домаћих и страних гостију, 5,5% више него претходне године, а да је број ноћивања износио седам милиона, исто колико их је било регистровано претходне године. Није испуњен ни план девизног прилива. Износио је 58 и по милиона долара, три милиона мање него је било планирано.

Сада су планери забиљежили да ће се туристички промет у Црној Гори ове године увећати 6,4%, и то домаћи — 7% а страни — 5,6%. Девизни промет треба да буде увећан 11,5% и да износи 65 милиона долара.

До почетка главне сезоне изградиће се само неколико мањих објеката: ресторана, сервисних радионица, продавница и ауто-кампова на Приморју, прије свега, на жељезничким и аутобуским станицама и поред саобраћајница. Још се поуздано не зна шта ће бити са хотелом „АС“ у Перзића долу. Вјероватно ће се наставити изградња хотела у Петровцу, у приватном смештају и одмаралиштима добиће се 2.000 нових лежаја, тако да ће у свим врстама смештаја бити мјеста за 105.000 лежаја.

ОБЈЕКТИ ЛАНИ КОРИШЋЕНИ САМО 65 ДАНА

Последњих мјесеци чешће се разматрају потребе и могућности бољег организовања туристичке привреде Црне Горе, прије свега уздуженог рада и сваке основне организације посебно, а расправља се и о условима дјелovanja туристичke друштвене организације. Досадашња искуства показују да је у основним организацијама удрženog рада мало урађено у пријеми Закона о удрženom раду и да би још много послла требало посвршавати наредних мјесеци у побољшавању пословности ове уносице и перспективне гране.

На посљедњим договорима туристичких посленика у Извршном вијећу Црне Горе, Приједој комори, Туристичком савезу и у организацијама удрženog рада наглашено је да ће цијене у свим објектима на Црногорском приморју остати на прошлогодишњем нивоу. То значи да ће преноћиште у приватним становима стајати од 30 до 55 динара, док ће за смештај у домаћинствима са исхраном у хотелима и ресторанима бити потребно од 90 до 110 динара. (Издавањем соба на Црногорском приморју бави се 5.500 домаћинстава у чијим становима има 42.000 регистрованих лежаја). За домаће гости хотелски смештај у јеку сезоне стајаће од 170 до 240 динара. Толико је износио и прошле године.

Међутим, општинске скупштине затим саобраћајна, комунална, трговинска и друга предузећа такође би морали задр-

жати прошлогодишње цијене свим врстама услуга а ни боравишне и друге таксе не би требало мијењати. Обећање је лако дати, али би требало ослободити инспекцијске службе да стално биду над цјеновницима.

За наредну сезону припремају се обимне акције на уређивању радничких и других одмаралишта, на организовању туристичке пропаганде, на смијештају гостију који у Црну Гору долазе пругом Београд — Бар. Ускоро ће почети масовни послови везани за „мјесец туризма“ — уређивање и дотерирање улица, паркова, плаха, тржница, саобраћајница и водовода. Најављује се свакако културно опшћење према гостима и продужење сезоне, јер су туристички објекти у Црној Гори ланци били у промету само 65 дана. То је мало! Не може се обезбједити добар доходак ако се у години ради само 65 дана. Стога је продужење сезоне најважнији задатак туристичких радника у Црној Гори, посебно у Будви.

ВИШЕ БРИГЕ О ТУРИСТИЧКИМ „СИТНИЦАМА“

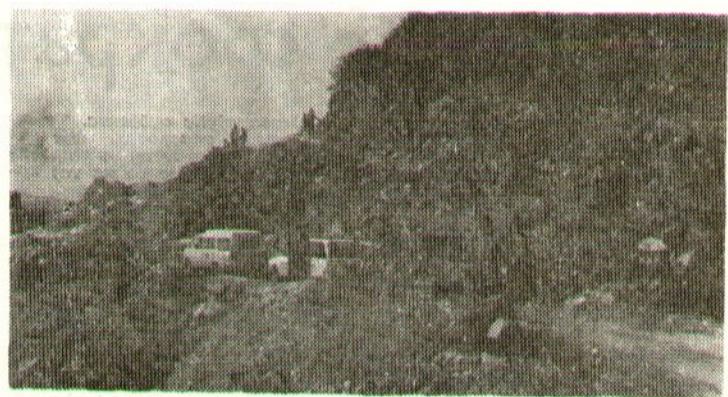
Добро је што се већ сада користи прошлогодишње искуство и што су припреме за сезону обухватиле не само туристичке и угоститељске него и саобраћајне, пољопривредне и друге организације и општинске скупштине. Недавно је на сједници Управног одбора Туристичког савеза Црне Горе на глашану да се ове године очекују веће тешкоће и многа промјене у туристичким крајевима и привређивању уопште него што је било ла-

зумљиво је што се сада истиче да ће резултати умногоме зависити од умјешности наших хотелско-угоститељских и туристичких организација удрženog рада и од дјелатности других служби да се у свакодневном пословању ослободе свих оних, на око ситних негативности које су ранијих година изазивале нездовољство, па чак и честе приговоре гостију. То се, прије свега, односи на потребу што снергичније борбе против већ готово „уходаног“ јавашлuka на послу, било да се ради о односу према гостијима, у пружању квалитетних услуга, па све до чистоће на плахама, на улицама и у парковима. Примједбе се односе на рад бензинских станица које свој рад нијесу прилагодиле потребама мотоциклозних туриста, затим на скупину освјежавајућих без алкохолних пића, недовољан број продавница итд.

Иначе, неоспорно је да великом реноме југословенског и, посебно, црногорског туризма у највећој мјери до приносе лијепе плаže и бројни природни објекти кањони, ријеке и језера. Често тај добар глас кваре неурдне бензинске и аутобуске станице, прљави аутобуси и други објекти. И то је довољно за оправдано негодовање туриста.

Осobito много приговора упућује се приватним и друштвеним угоститељским локалима на Приморју и поред

туристички ПОСЛЕ НИЦИ ПРЕДВИЂАЈУ ТЕШКОЋЕ И ПОРУЧУЈУ ДА СЕ ТРЕБА ДОБРО ПРИПРЕМИТИ ДА СЕ ОНЕ САВЛАДАЈУ

На путу Брајини — Будва

Радови на путу

Радови на изградњи нове саобраћајнице Цетиње — Будва, односно на дионице од Брајине до Лапчића у дужини од шест и по километара, у пуном су замаху. Већ је на прва два километра кроз Брајине постављен први слој материјала, док се на преосталом дијелу ове дионице земљани и бетонски радови приближавају завршној фази. Усљед минирања саобраћај је често у прекиду,

а за путничка возила пут је тешко проходан.

У управи предузећа „Партизански пут“, које изводи радове, рачунају да ова дионица, чији је рок завршетка 30. јул ове године, уколико дозволе временске прилике може бити предата на употребу и раније. Иначе, на радилишту има доволно радне снаге, а исто тако градилиште је опремљено најсавременијом механизацијом.

ЈАДРАНСКИ САЈАМ ОТВАРА „КАПИЈЕ“

НА ЈАДРАНСКОМ САЈАМУ је ових дана право мобилно стање. Сви запослени су максимално ангажовани како би сајамске хале што спремније дочекале бројне излагаче из наше земље који овде стижу већ првих да на марта. Упоредо са припремањем хала, уређује се и простор око Сајма, где је теком зиме довучено око 5000 кубика земље, коју треба ради и уредити, како би се касније посадило разно растније и оплеменио овај при лично велики простор.

Мада је прошло мало времена - тек дводе сада године - од када је Јадрански сајам, након одлуке Привредне коморе и других органа СР Црне Горе, конституисан као радна организација сајамског типа, постигнути су запажени резултати: организован је више изложби, од којих она љетна траје, чак, пуних пет мјесеци. Рачуна се да су посетиоци стизали из преко 15.000 мјеста у земљи и иностранству.

Програм приредби конципиран је тако да, директно или индиректно, служи туризму, здрављу, спорту, рекреацији, заштити човјекове средине, исхрани, савременој опреми. Преко 500 радних организација излагало је своје производе на досадашњим приредбама и успостављен је контакт са око 2000 радних организација, удрženosti, великих система, регионалних привредних комора и других организација.

Перспектива Сајма је веома добра. Подручје јужног Јадрана годишње посјети пре

ко три милиона стационираних и транзитних туриста који представљају најбоље информаторе о свему што су видјели и доживјели на овом терену, па, наравно, и сајамским приредбама. Имајући у виду да је Међународна банка заинтересована за плацман свога капитала на овом подручју, да је почела реализација дијела међународног уговора између наше земље и сусједне Италије (аранжмана назван „Центро-југ“), да су недовољно развијене земље, земље Истока, сајмови у Барију, Бруну и другим градовима већ успоставили пословне контакте са Бујдом, да се девизни сајамски и други контингенти, које излагачи могу користити преко Јадранског сајма, стално повећавају — јасније се могу сагледати перспективе ове младе привредне организације.

Сачињен је план приредби за ову годину: Сајам ће своје „капије“ отворити 3. марта, када почиње велика традиционална изложба, „Исхрана и туризам“ која ће трајати до 10. марта.

Овогодишња изложба биће знатно богатија, него прошле године — рекли су нам Васо Марковић и Мишко Вугделић, руководиоци на Јадранском сајму.

— Појави ће се већи број излагача, а црногорска привреда ће се више укључити него прошле и претпрошле године. Заинтересовали смо и нека велика спољнотрговинска предузећа.

Изложбу ће пратити и семинар „Актуелни проблеми исхране и нутритивни аспекти неких намирница“, који треба да окупи око 300 људи. Референти на семинару биће најпознатији нутриционисти и други стручњаци из те области, а он је намирењен

угоститељским и туристичким организацијама, рестораторима друштвеним исхране, болницама, одмаралиштима, домаћој радиности, школским кухињама, дјечјим вртићима, трговинама, приватном угоститељству — једном ријечу свима који се баве набавком намирница, њиховим чувањем, складиштењем и прорадом.

Како смо обавијештени, на изложби ће се појавити 40 предузећа из наше земље, међу којима су: „БиП“, „Центром“, „Центрокоп“, „Агроконтакт“, „Комбинат“ „Врбас“, „Продуктиви“ из Новог Сада, „Серво Михаљ“, ПИК из Врбовца, ПКВ, „Прокупац“, „Колинска“ из Јубљане, „Жупски рубин“, Агрокомбинат „13. јул“ из Титограда, „Индустријаимпорт“ и други.

Од 15. до 20. маја одржаће се изложба „Заштита и унапређење животне средине“, а 1. маја почиње велики љетни сајам који ће трајати пет мјесеци. У октобру ће, као и у претходним годинама, бити организована изложба „Опрема туристичких објеката“ са међународном изложбом туристичких плацата и проспеката.

С обзиром на то да смо стекли реноме у туристичком сајму и код еминентних југословенских производа, очекујемо веома плодну год. у којој Јадрански сајам треба да покаже да прераста у значајну сајамску организацију. Све наше изложбе по мажу развој туристичке привреде: омогућавамо уговарање потрошача и производа, а туритичкој привреди јужног Јадрана пружамо могућност да набави најкавалитетније производе.

С. Г.

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА * МЛАДИ О СЕБИ

ПРВА ПЈЕСМА БРАНКА ЂОПИЋА

ЈЕДАН ОД НАЈПОПУЛАРНИЈИХ савремених југословенских књижевника, пјесник, приповједач и романописац, Бранко Ђопић је велики дио свога стварања посветио књижевности за дјецу. Његова поетска ријеч је искрена, срдачна, ведра и духовита, па се не треба чудити што су његова дјела веома омиљена код дјеце и код одраслих.

Рођен је 1915. године у подгрмечком селу Хашанима. Завршио је учитељску школу у Бањалуци, а филозофски факултет у Београду. Од првог дана устанка, током читаве народнослободилачке борбе, био је с партизанима свога родног краја. Редован је члан Српске академије наука и умјетности, а за свој плодни књижевни рад („Пролом“, „Николетина Бурсаћ“, „Осма офанзива“, „Башта сљезове боје“ итд.) добио је највиша признања, међу којима и Његошеву награду.

С обзиром да Ђопићево дјело има врло значајну вјештину улогу и зрачи оптимизmom и вјерom у болju и срећniju budućnost svih naših naroda, neće biti na odmet da se upoznamo s njegovim naјranijim sjećanjima.

...У школи су ме — чијато у Хромацићевој књизи „Дјечји писци о себи“ — чекала разна изнenađenja. Разред пун слика. Овдје зец, тамо вук, онамо змија, па ме дјед, лав, камила. И лијепо и страшно. Да није остала дјеце, не бих ти се ја, мајci, сам усудио да завирим у разред.

На орману, покрај табле, у гледах глобус и шапатом пијам свог друга из клупе што је оно.

— Бостан — каже он. Кад је нас, прваке, учитељица стала испитивати како је коме име и презиме, ја казах своје име, али како ми је презиме — нисам знао.

— Молим, он се зове Ђопић! — поможе ми један ћак из другог разреда.

— Зовеш се Ђопић? — пија учитељица.

— Не зовем — кажем ја. — Наши се кућe зове кућa Ђопићa, и овце и говеда зову се Ђопићi, и њива...

*

Дуга је то прича како сам научио да читам ћирилицу још прије поласка у основну школу, па како сам пронашао у сандуку једну књигу народних пјесама, па како сам се необично узбудио читајући је, па како је дјед мислио да сам се разболио зато што сам био сав уплашен, па како... Дакле, да

на сваке сам ноћи плакао, тугујући за мајком, за кућом, за својим селом. Чинило ми се да више никад нећu видjeti родне Хашане, да никад више нећu ловити рибу у ријеци Јапри, слушати брујање малог млина, ни поиграти се с братом, сестром и својим негдашњим друговима.

*

Да имам смисла за писање, то сам најprije чуо чој од свог наставника српскохрватског језика.

Донесе он једног дана у разред наше ћачке свеске с исправљеним задацима, спустичи их на сто и озбиљно упија:

— Који је то међу вама Бранко Ђопић?

Мени се одјекошче ноге Готов сам, помислих, сигурно ме је неко тужио због мог „лајања“.

Лагано устадох и промуџах:

Исмет Мујезиновић:
Портрет Б. Ђопића

— Молим, то сам ја.

— Написао си врло добар задатак! — грмући он, а ја од великог изнenađenja и олакшања поново сједох у клупу, опет ми се ноге подсејекошче.

Једнога дана, послије обилне кишe, ја се склоним у ћошак ученице и почех да пишем пјесму о минулој кишi:

„Над градом се облак вије,
из облака киша лије.

Киша лије, киша пљути
а на гори лишће шушти“.

ОТАЦ НАШЕ АРМИЈЕ

Београд
страже,
митраљези,
тишине,
ропска, нијема...
У кући тајној
друг Тито сједи,
освету страшну
спрема.

„Народ је силан
и бесмртан;
страшна је његова моћ!“
Од Тита
курир за куриром
у мркlu ноћ...

„Другови, знајте,
освајачи
платиће ћравданак.
Кажите свуда:
Партија зове
народе на устанак!“

Пред другом Титом,
пророчански,
израста бајна
слика
дикже се народ,
јати се,
расте
армија осветника.

Бранко Ђопић

УЗ ГОДИШЊИЦУ ЉУБИШИНГО РОЂЕЊА

ЖИВОТ У ДЈЕЛУ

ХОЋУ ДА ВАС ПОСЛЕТИМ на јунаке и јунакиње, на обличне, једноставне љубиде храбrog и широког срца и жуљевитих рукu. Хоћу да у вами пробудим оно скривено вријеме! У испреплетаним вијугама камења, запјењеног мора и оistarjelih маслина живјела је и живјеће бесмртна пркосна пјесма.

Кањош Мацедоновић, Скоцићевоја, поп Андрровић, Вук Дојчевић, људи из најраода, најмаја тако присни и близки по топлини и ширини срца, љубави скупљене у отвореним порама коже и капљама крви! Пријатан и дисcretan народни хумор лако обавија све ликове и ствара изванредно снажан мозаик живота крша. „Бољи пођоше болијема, а ја једва допадох и вама“ — говори Кањош Мацедоновић кад је

Споменик у Будви

али узрок је у нечем дубљем, у откривању нових простора наше свакодневице.

Математичка укрштенница

Умјесто ријечима, укрштенница се попуњава бројевима, који се, најчешће, добијају решавањем математичких задатака. У скако поље уписује се само по једна арапска цифра при чеј му се прва цифра траженог броја уписује у нумерисани квадратић, а последњи — у последњи квадратић „врсте“ или „ступца“ или испред „препреке“. Десимални зарези се не уносе, ќуни именовања мјерних јединица. Бројеви се, као и у обичним укрштенницама, читају хоризонтално (слијева удеоно) и вертикално (одгора до дондо). И овде решавање треба почивати од лакших пittњa.

„ВОДОРАВНО“ 1) Најмања петоцифрен број написан цифрама 0, 1, 2, 3, 4; 5) Збир броја под 9 водоравно и 3 вертикално; 6) Вриједност за „X“ из $X + 14 = 30,8$; 8) Број који је шест пута већи од броја под 10 вертикално; 9) Умањен за 1 десет десетестина; 11) Збир цифара му је два.

БЕРТИКАЛНО: 1) Пише се једнаким цифрама; 2) Број за осам већи од броја под 10 вертикално; 3) Подијели двојици 700 динара, тако да један добије 48 динара више од другог. Овдје упиши дио тог другог; 4) Збир цифара броја је 17; 7) Три десетице пута двије десетице; 10) Најмањи двоцифрен број записан једнаким цифрама.

1	2	3	4
5			
6	7	8	
		9	10
11			12

Да бисте проверили тачност „задатка“ доносимо вам решење укрштенице.

1	0	2	3	4
1	●	4	2	7
1	8	●	6	6
1	0	1	●	0
1	0	1	0	0

РЕШЕЊЕ

„МОГРЕН“ И „ПЕТРОВАЦ“ ПРИПРЕМАЈУ СЕ ЗА ПРВЈЕНСТВО

Представници наше општине у Црногорској лиги — „Могрен“ и „Петровац“ — у велико се припремају за наставак првенства које почине 20. марта.

У Будви је 25. јануара одржан заједнички састанак играча и управе, а затим су почели лакши тренинзи.

— Прво радимо на стицању кондиције, а потом је у плану рад с лоптом — каже тренер Десимир Тодоровић. — Уколико пронађемо средства, десетак дана бисмо се припремали у неком од планинских мјеста. Сви играчи су здрави и орни за рад и на тренинзима се максимално залажу.

У току припрема „Могрен“ је одиграо неколико пријатељских утакмица с тимовима који су боравили у Будви: „Трећем“, из Косовске Митровице, „Тетексом“ из Тетова, „ФАП-ом“ из Прибоја, пољским прволигашем „Вислом“ из Кракова, а у плану је одигравање и неколико пријатељских утакмица с кошничама из Тивта и Котора.

По ријечима Тодоровића, сви они који не поштују клупску дисциплину и не долазе редовно на тренинге биће брисани са списка играча на које се рачуна за састав тима у пролећнном дијелу. А на списку су тренутно ови игра-

чи: Јајевић, Јубановић, Петковић, Пејовић, Вујовић, Вуксановић, Грбачевић, Божовић, Кашићелан, Рајковић, Елезовић, Пајовић, Поповић, Башковић, Калезић и Радовић, као и омладинци који конкуришу за први тим: Ива нић, Филиповић, Марковић, Иванчевић, Шабан и Прибиковић. У паузи првенства „Могрену“ је приступио бивши играч ОФК Титограда Пајовић.

И тренер „Петроваца“ Јовиша Суђић је увељоко одма као с припремама за наставак првенства. Тренинзима једино не присуствује Пејовић (због обавеза у школи) и Арчон и Поповић (због боле-

сти). И Петровчани су прво радили на стицању физичке спреме за напорне првенсте не борбе које их очекују, а у међувремену су одиграли неколико пријатељских утакмица са тимовима који су боравили у Будви и Петровцу. Један дио припрема „Петроваца“ ће обавити на Јабуци код Пљеваља.

Тренер Суђић рачуна у прољеће и на неколико омладинаца који су се својим програмом у омладинском тиму наметнули, а прије свега на Андрића и Зеновића. Како смо обавијештени, тим у тој паузи нико није напустио, нити је неки нови играч појачао редове „Петроваца“.

„Милочер“ се „оштри“ за пролеће

Током прошле јесени „Милочер“ који се такмичи у Которској подсавезној лиги играо је изванредно и с десет освојених бодова, пласирао се на друго место, одмах иза водећег „Штампара“, који има само бод више. Тим којег је водио Миомир Перовић, доскорашњи голман „Приштине“, није изгубио ни један меч.

— Припреме за наставак првенства се интензивно одвијају какже Ђуро Митровић, члан управе клуба. Тим је појачан доласком Пићана и Зеновића из „Могрена“ и Медитовића из „Петроваца“. На терену у Бечићима марљи во раде фудбалери Станишић, Радевић, Зеновић, Жарко, Стијепо, Ђуро, Томо, Илија и Бранко Рафаиловић, Фабрис, Медитовић, Ковачевић, Ђуровић, Пићан, Чучук, Славковић и Ворета.

Треба напоменути да је претекла јесен најуспјешнија у постојању овог младог фудбалског колективи. Иако без и најминималнијих услова за рад, постигнути су значајнији резултати.

— На пролеће смо домаћини „Штампару“ и борићемо се за освајање првог места, које доноси пласман у Црногорску лигу — кажу у „Милочеру“.

ИЗ РАДА ИЗВИЂАЧА

ПЛОДНА ГОДИНА ОДРЕДА „НИКО АНЂУС“

Одред извиђача „Нико Анђус“, који броји 150 чланова (сви су испод 16 година старости) једна је од најактивнијих организација у нашој комуни. То је потврђено и на недавно одржаној годишњој скupштини, на којој је разматран рад у протеклој години, која је оцјењена као изузетно плодна.

Дугачак је список акција будванских извиђача, па ћemo покушати да хронолошки побројимо оне важније:

Деветог маја изведен је традиционални „Марш прољећа“ од Брајића до Светог Стефана на коме је учествовало око сто извиђача, а од 1. до 14. јула Одред је учествовао на Шестој смотри Савеза извиђача Југославије, одржаној на Петровој гори. И прошле и претпрошле године, 26. јула, организован је марш „Трагом Ника Анђуса“, народног хероја из нашеј краја, чије име носи Одре. Ова акција постала је

традиционална, а спроводи се у част дугаћаја на Белведеру 1936. године, чији је учесник био и Никола Анђус. У јулу је Одред учествовао и на сусрету извиђача Србије „Табор братство-јединство — Дечани '76“, где је добио похвале Савеза извиђача Србије. Почетком августа десетак извиђача из Будве похађало је школу за воје и војнике у Ајдановцу, у поднојију планине Јастребац, а током прошле године двојица извиђача овог Одреда похађали су Шумску школу која је одржана у Прчњу.

Извиђачи су прошле године учествовали и на традиционалном сусрету омладине на Зубачким Ублима, а у част Дане ослобођења Будве и Петровца извели су марш од Будве до Зечева Села. Поред акција, које смо навели, појединачно чете, као што су оне у Старом граду и Подкошљуну, скоро сваке не-дјеље организоване су конди-

ционе маршеве и упознавали се с топографију, сигнализацију, шаторизацију и друге облике рада из програма извиђачких звјезда.

— И даље извесни родитељи ометају укупљивање дјеце у извиђачку организацију — истакнуто је на скupу — из бојазни да се она не разболе и повриједе. Због тога је нужно да савјет Одреда, чији је првенствени заједнички циљ повезивање са родитељима учлађених омладинаца, покаже више активности.

Извиђачки одред из Будве има пуну подршку друштено-политичких организација у комуни и развија интензивну сарадњу са извиђачким одредима који током сезоне бораве на подручју нашеј ривијере. Та сарадња кроз усвајањем одлука о братимљењу са одредима „Вожд Карађорђе“ из Ниша, „Браћа Миладиновић“ из Скопља и „Гојко Крушић“ из Цетиња. Штабови збрата-мљених одреда утврдили су за ову годину и заједнички предлог програма рада.

На скupштини је изабран Савјет одреда, чланови Предсједништва и Конференције, као и чланови Штаба. За предсједника Одреда изабрана је Бранка Вукићевић, а за начелника Рајко Николић.

С. ГРЕГОВИЋ

МАРТИНОВИЋ Б. БОРЕ — БУДВА ПРЕДГРАДЕ — УПЛАТИЛА ЈЕ 1.500,00 КАО ПРИЛОГ ЗА ИЗГРАДЊУ НОВЕ ШКОЛЕ А ПОВОДОМ 3-ГОДИШЊИЦЕ СМРТИ КЊЕРКЕ ВЈЕРЕ.

Захваљује СИЗ основног образовања и ватрачаја Будва.

ЗДРАВСТВЕНО ПРОСВЕЋИВАЊЕ

ЊЕГА И ЗАШТИТА ЗУБА

ВЈЕКОВИМА СЕ ВЈЕРОВАЛО да је ницање првих зуба најопаснија фаза у развоју дјетета. Многе болести, тада непознате, повезиване су са извиђањем зуба. Ако је дијете имало падавицу, било глувонијем, имало температуре или пролив, за све су зуби били главни кривац! Данас је, међутим, познато да ницање првих зуба није никаква болест. Чини се да извиђање очњака и кутњака у другој години живота може бити пропраћено извесним боловима и нервозом. Дијете је тада немирно, нарочито ноћу, има слаб апетит или је, како се то каже, кејкаво. Код дјеце овакве тегобе могу бити више потенциране, али је онда упитању обично раћитис или су то специфични случајеви, где је ницање зуба отежано. Уколико дијете уз овакве тегобе има и повишену температуру, онда се треба обратити љекару, јер се тада, вјероватно, ради о инфекцији уста. У ствари, разлог су други, а извиђање зуба само посјеђује појаву болести.

Када дијете наврши прву годину, оно, по правилу, треба да има шест зуба: два горња и четири доња секутића. Треба рачунати с могућим заражењем од отприлике три мјесеца, што је, такође, нормално.

Беба у петнаестом мјесецу добија још два горња секутића, а у деветнаестом и кутњаке. Када наврши дviјe године извиђе му четири очњака и још четири кутњака, а крајем треће године дијете добије све мјечне зубе.

Најважније је како обезбиједити здраве зубе. Двогодишње дијете може имати рупе у зубима и зубоболју! Према извесним статистикама, преко 96% нашег становништва угрожено је због квара зуба, а према подацима Стоматолошке клинике у Београду, код школске дјеце од 11 до 14 година у 12 већих градова Србије захваћено је зубним кварам 88,09% дјеце. Познато је, такође, да нелијечени кариес доводи до стварања зубног жаршишта и да се инфекција из зуба може пренети у друге дјелове организма.

Осјећај замора, поспаност, несаница, лупање срца, поремећај пробаве хране, главоболја, субфебрилне температуре, реуматичне и болести срца и бубрега, све то може да наступи као посљедица оболења зуба. Према томе, кариес зуба представља не само медицински, већ и социјално-економски проблем. Зато профилакса зубног каријеса треба да заинтересује, поред медицинских, просветитељске и социјалне раднике, у првом реду родитеље. Суштина је, у ствари, како превентивним мјерама утицати на спречавање зубног каријеса. С обзиром на то да формирање зуба почиње у вријеме интраутериног живота, тј. у четвртом мјесецу трудноће и траје све до 14. године, поред одговарајуће исхране — богате витаминима, минералним солима и бјеланчевинама — трудној жени треба давати препарате флуоре и то почев од четвртог мјесеца трудноће. Угађавањем флуоре у тврда зубна ткива постиже се већа отпорност зуба према каријесу. Послије порођаја треба наставити с давањем соли флуора мајци, јер флуор се излучује млијеком и одојче га на тај начин добија.

Давање флуора дјеци треба наставити све до навршених четрнаест година живота. Период живота до осме године најважнији је за изградњу тврдих зубних ткива сталних зуба. У овој фази раста и развоја организма исхрана треба да буде богата бјеланчевинама, витаминима и минералним солима. Трудној жени и дојиљи потребно је давати четири таблете дневно флуорокалцијума, одојчету пола таблете, дјетету до дviјe-три године по једну таблету дневно, дјеци од 4 до 6 година дviјe таблете дневно, а од 7 до 14 година три таблете дневно.

Хигијена уста и зуба важан је чинилац у заштити од зубног каријеса. Његу зуба треба почети одмах, чим они почну да ничу. У почетку се површине зуба чисте ватом, а крајем треће године, када дијете добије све мјечне зубе, четкицом за зубе. Ово је вријеме кад дијете треба већ да ступи у контакт са зубним љекаром и када се већ може применити одговарајуће превентивно лијечење. Почетна каријозна оштећења треба одмах санирати како би се спријечиле компликације и одржали мјечни зуби до њихове физиолошке смјене.

Др Војислав ФРАНИЧЕВИЋ